

ПРИКАЗ КЊИГЕ „ВОЈВОДА ВУК – РАТНИЧКА ЛЕГЕНДА“

Никола Тошић Малешевић*
Министарство одбране Републике Србије,
Универзитет одбране у Београду, *Војно дело*

Војвода Вук – ратничка легенда; Новица Пешић, Видоје Голубовић и Предраг Павловић; Прометеј, Удружење ратних добровољаца 1912–1918 њихових потомака и поштовалаца, Радиодифузна установа Радио-телевизија Србије, Нови Сад – Београд, 2016, 304 стр.

У временима великих ратова 1912–1918. године, пуно је људи из српског народа – команданата, командира, обичних војника и цивила, заслужило да се о њима прича и пишу књиге, да остану трајно запамћени међу поколењима. Један од поменутих је, свакако, потпуковник Војин Поповић, звани „војвода Вук“, командант бројних комитских и добровољачких јединица у наведеном периоду. Он је својим херојством остао трајно запамћен међу војним командантима и у ту част му је, 23. октобра 1936. године, подигнут споменик на Топличином венцу, у Београду. Будући да се 29. новембра 2016. године навршило равно сто година од погибије овог познатог команданта, новинар и публициста Новица Пешић и историчари др Ви-

доје Голубовић (научни сарадник у Институту за међународну политику и привреду у Београду и председник Удружења ратних добровољаца 1912–1918 њихових потомака и поштовалаца) и Предраг Павловић (пуковник ЈНА у пензији, дугогодишњи предавач националне и војне историје на Војној академији у Београду, некадашњи начелник Катедре за војну историју у Центру високих војних школа ЈНА, професор на Факултету Народне одбране на катедри за историју и сарадник и предавач по позиву на другим факултетима у Републици Србији), издали су, поменуте године, књигу под насловом *Војвода Вук – ратничка легенда*. У њој су покушали да реконструишу животни пут потпуковника Поповића, од његовог рођења у Сјеници 26. новембра 1881. године, па све до погибије на Грунишком вису (који се налази у склопу масива којем доминира планина Нице, чији је највиши врх Кајмакчалан, на 2521 метру надморске висине) и сећања сабораца на свог команданта.

Књига је писана на основу значајнијег броја извора и литературе. Од извора, коришћени су документи из Архива Удружења ратних добровољаца 1912–1918 њихових потомака и поштовалаца и Војног архива, објављени документи из публикације

* Аутор је спољни сарадник *Војног дела* и самостални истраживач – мастер историчар.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903–1914, књ. 1–7. и *Велики рат Србије за ослобођење и уједињење Срба, Хрвата и Словенаца*, књ. 2–30, одређени фељтони из дневног листа *Вечерње новости*, магазина *Одбрана* и недељника *Арена*, као и чланци из дневног листа *Политика* и недељника *НИН*. Што се тиче литературе, употребљена су различита дела, на пример: Никола Ј. Мариновић, *Војвода Вук*; Борислав Ратковић, *Први балкански рат 1912–1913*, књ. 2 и *Ослобођење Косова и Метохије 1912* од истог аутора; Саво Скоко, *Други балкански рат 1913*, књ. 1; Владимир Илић, *Српска четничка акција 1903–1912*; Ивко Веселиновић, *Јадар и околина у Првом светском рату*; Градимир Николић, *Војвода Танкосић*; Стеван Симић, *Српска револуционарна организација, комитско четовање у Старој Србији и Македонији*; Коста Димитријевић, *Јунаци Српске трилогије говоре – Светислав Крејаковић*; Момчило Павловић, Божица Младеновић, *Коста Миловановић Пећанац*; Милан Мицић, *Српско добровољачко питање у Великом рату 1914–1918*; Миливоје Алимпић, *Солунски фронт*; Андреј Митровић, *Србија у Првом светском рату*; Владимир Стојанчевић, *Српски ратни добровољци*; Анри Барби, *Са српском војском*, итд.

Књига тројице аутора почиње предговором војног историчара, проф. др Гојка Миљанића, под насловом *Војвода Вук и ратни добровољци*, после којег долази увод под називом *На вечној стражи слободе*. Након увода следи главни текст дела који је подељен на три дела. Први део, *Ратник за слободу Србије – Живот и дело војводе Вука*, подељен је на седам поглавља. У првом поглављу (*Старешина отечественог народа*) описује се живот „војводе Вука“ од рођења, преко школовања, па све до четовања у Македонији које је потрајало до избијања Првог балканског рата 1912. године. Борбе у поменутом рату, као и у Другом балканском рату 1913. године и период од његовог завршетка до избијања Првог светског рата 1914. године описани су у другом поглављу које носи назив *Командант храбрих добровољаца*.

Командант у Церској бици назив је трећег поглавља које обрађује период од избијања Првог светског рата 1914, борби на Церу, Дрини и Колубари, време заштија од краја 1914. до краја 1915, борбе 1915. године, повлачење преко Црне Горе и Албаније 1915–1916. и долазак на Крф почетком 1916. године, док се у четвртом поглављу, *На Крфу – командант добровољаца*, описују боравак и реорганизација српске војске на Крфу, долазак на Солунски фронт и борбе на њему у 1916. години, тј. све до пада Кајмакчалана. Учешће Добровољачког одреда „војводе Вука“ у Кајмакчаланској бици и у борбама на Грунишком вису, као и погибија „војводе Вука“ 29. новембра 1916. године на поменутом вису, читаоцима се описују у петом поглављу, под насловом *Војвода је узлетео у легенду*. Овом приликом напомињемо да „војвода Вук“ није једина значајна жртва битке на Грунишком вису. Наиме, 3. децембра 1916. године, у њој је погинуо и пуковник Климент Церов, један од значајнијих бугарских команданата у Првом светском рату који је после погибије постхумно унапређен у чин генерала.

Шесто поглавље (*Званичне почасте војводи Вуку*) баве се вестима о погибији „војводе Вука“, његовом државном сахраном у Београду 30. септембра 1923. године и подизањем споменика „војводи Вуку“, 23. октобра 1936. године, на Топличинском венцу у Београду. Последње, седмо поглавље првог дела књиге (*Породица великог војводе*) описује животе супруге и кћерке „војводе Вука“. На крају овог првог

дела, као додаток, налази се хронологија животног и ратничког пута потпуковника Војина Поповића – „војводе Вука“.

Други део књиге (*Био сам у одреду војводе Вука – сећања сабораца војводе Вука*) бележи сећања сабораца потпуковника Војина Поповића, нарочито она која се односе на Кајмакчаланску битку, борбе на Грунишком вису и погибију „војводе Вука“. Последњи, трећи део књиге, *Документа – писма, наредбе, извештаји, спискови, похвале*, читаоцима пружа на увид разна документа која се односе на „војводу Вука“, његове саборце и јединице којима је командовао.

Књига је писана читким и лаганим стилем, пријемчивом за све читаоце, а не само за стручну читалачку публику. У њој је верно приказан живот овог знаменитог команданта из времена великих ратова 1912–1918. године и садржи значајне податке, нарочито о Кајмакчаланској бици и борбама на Грунишком вису.

Након главног текста књиге следе белешка о ауторима, списак коришћених извора и литературе, садржај и каталогизација у Библиотеци Матице српске у Новом Саду. Књига је добро технички опремљена и садржи велики број скица и цртежа битака, црно-белих фотографија и фотографија докумената из Архива Удружења ратних добровољаца 1912–1918 њихових потомака и поштовалаца и Војног архива. Ово дело део је едиције *Србија 1914–1918* коју је подржало Министарство културе и информисања Републике Србије и Град Нови Сад – Градска управа за културу, а издавачи су ИК Прометеј из Новог Сада, Удружење ратних добровољаца 1912–1918 њихових потомака и поштовалаца из Београда и Радиодифузна установа Радиотелевизија Србије. Књига је штампана у 1.000 примерака, а извршни издавач је штампарија „Прометеј“ из Новог Сада.